

**Бобрівець Віталій Володимирович,
аспірант кафедри податків і
фіскальної політики Тернопільський
національний економічний університет
Науковий керівник: д.е.н., професор Десятнюк О. М.**

АКТУАЛЬНІСТЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ У СФЕРІ БЛАГОДІЙНОСТІ В УКРАЇНІ

Останніми роками в рамках комплексного реформування підходів до державного регулювання економіки зазнає змін і технологія адміністрування податків. Особливо в частині підвищення прозорості процесів, пов'язаних із формуванням об'єктів оподаткування у суб'єктів підприємницької діяльності, та мінімізацією людського фактору під час взаємовідносин між платником податків та податковими органами. Не є виключенням і благодійна діяльність організованих суб'єктів.

Майже протягом усього періоду свідомого існування людства благодійність відігравала важливу роль, оскільки даний вид приватної добродійної діяльності безпосереднім чином впливає на відчуття захищеності для пересічної особи і можливість покращення умов оточуючого соціуму силами громадянського суспільства.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 року № 5073-VI благодійник – дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права, яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

Отже, юридичні особи приватного права, які добровільно здійснюють один чи декілька видів благодійної діяльності, для цілей оподаткування визнаються неприбутковими організаціями. А отже звільнені від сплати податку на прибуток підприємств. Ознака неприбутковості присвоюється за окремими групами підприємств відповідно до пп. 133.4.6 п. 133.4 ст. 133 Податкового кодексу України (далі – ПКУ). Наприклад, (0032) – громадські об'єднання; (0035) – релігійні організації; (0036) – благодійні організації тощо [1]. Дата присвоєння/скасування ознаки неприбутковості вказує на початок/закінчення її дії. А документом, що підтверджує статус неприбутковості, є Рішення про внесення благодійної організації до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Реєстр включає ідентифікаційні та реєстраційні відомості про неприбуткові благодійні організації, а на офіційному веб-сайті ДФС України забезпечується відкритий доступ до нього.

Таким чином, для набуття статусу неприбуткової організації юридична особа приватного права, яка займається благодійництвом, повинна відповідати встановленим законодавцем вимогам.

Наступним етапом з боку держави є контроль за діяльністю такої неприбуткової організації. Зокрема, обов'язковою умовою для неприбуткових благодійних організацій є використання своїх доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами (пп. 133.4.2 ПКУ). Тобто без розподілу таких доходів (прибутків) серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

При цьому у відповідності із змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення окремих положень про оподаткування неприбуткових організацій» від 06.10.2016 №1667, не вважаються розподілом доходу (прибутків) виплати неприбуткової організації на користь засновників (учасників), працівників, членів такої організації (у т. ч. на підставі цивільно-правового договору), якщо такі витрати є фінансуванням видатків на своє утримання, реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами такої неприбуткової організації.

На нашу думку, внесені законодавцем зміни суттєво спрощують процеси поточної діяльності благодійних організацій. Особливо в світлі того, що відповідно до п. 3 ст. 16 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» розмір адміністративних витрат благодійної організації не може перевищувати 20 % доходу цієї організації у поточному році. Наприклад, якщо 2018 році було благодійною організацією було отримано благодійну допомогу для здійснення статутної діяльності у розмірі 100 одиниць, то розмір заробітної плати директору не може бути більшим за 20 одиниць – 20% від розміру доходів у вигляді благодійної допомоги.

Отже, на перший погляд законодавцем створено всі умови для запобігання зловживанням благодійними організаціями коштами, що надійшли до них у вигляді благодійної допомоги.

Однак, на нашу думку, дієвий механізм податкового контролю за цільовим використанням коштів благодійними організаціями в Україні не створено. Обґрунтуємо нашу думку. Наприклад, за даними Державного комітету статистики України про результати своєї діяльності за 2016р. органам державної статистики прозвітувало 23237 керівних органів громадських організацій (у 2015р. – 22185). А загальна кількість членів на обліку цих

керівних органів громадських організацій, а також їх відокремлених підрозділів нараховувала 24,4 млн. осіб (у 2015р. – 25,7 млн. осіб), з них 5,5 млн (22,4% від загальної кількості) – члени, що перебували на обліку керівних органів (у 2015р. – 5 млн. осіб). Таким чином, у діяльності громадських організацій задіяно величезну кількість персоналу, що вже свідчить про масштаби діяльності у даному секторі. Однак найбільш вражаючими є дані щодо джерел надходження та напрямів використання коштів благодійними організаціями [2].

Наприклад, у 2016 році громадським організаціям поміж інших надходжень у вигляді благодійної допомоги надійшло 3 523 400,0 тис грн. При цьому на оплату праці витрачено 924 676,6 тис грн, на благодійну діяльність – 1 797 611,3 тис грн, а на оплату послуг – 1 296 789,7 тис грн. [2]. Тобто обсяги оплати послуг, здійснені громадськими організаціями, практично дорівнюють розміру наданої благодійної допомоги. Наскільки ціна наданих послуг дорівнює справедливій ринковій ціні? Чи є такі послуги дійсно такими, без яких організація припинить функціонування, чи там переважно консультаційна допомога – послуги, які, як відомо, є зручним інструментом виводу грошей з-під оподаткування? Чи надавалися такі послуги пов'язаними особами? Чому на сайті більшості благодійних організацій відсутні деталізовані звіти? Який відсоток компаній, що надавали послуги, є новоствореними із чисельністю осіб менше трьох?

Ці та інші запитання поки що залишаються без відповіді. Очевидно, що працівники ДФС України фізично не спроможні безпосередньо перевірити кожен громадську організацію на предмет обґрунтованих напрямів витрачання отриманих ними коштів. Електронний кабінет платника податків, вдосконалена ризикоорієнтована система відбору платників для перевірки фіскальною службою, інші новації адміністрування – це дуже важливі речі. Однак у сфері благодійництва, на нашу думку, сегмент прихованих від оподаткування коштів залишається занадто значним.

Переконані, що позбавлення статусу неприбуткової організації за відмову від оприлюднення на офіційному веб-сайті організації та у Реєстрі на веб-порталі ДФС України показників фінансово-господарської діяльності за наслідками звітного року для юридичних осіб приватного права, які добровільно здійснюють один чи декілька видів благодійництва, є лише першим кроком у напрямі впорядкування даного виду діяльності.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України 2 груд. 2010 р. № 2755-VI : текст із змін. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1475321489936168>.

2. Діяльність громадських організацій у 2016 році. Статистичний бюлетень / Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publpolit_u.htm

*Горбунова Ганна Сергіївна, студентка
Науковий керівник: Сторожук О.В.,
к.е.н., доцент кафедри митної справи
Університет ДФС України*

МИТНИЙ РИЗИК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Категорія «митний ризик» є порівняно новою в науці, оскільки її широке використання розпочалося лише на початку 2000-х рр. Саме з метою більш детального дослідження даного поняття, доцільно здійснити аналіз митної наукової літератури для уточнення визначення даної категорії (у табл. 1).

Таблиця 1

Визначення поняття «митний ризик» у науковій літературі

Автор	Визначення
Пісной П.	вірогідність реалізації певної митної загрози, із прогнозованим або не прогнозованим можливим збитком, а також її можливих наслідків у митній галузі[1]
Терещенко С.	ймовірність наявності контрабандних товарів або порушень митних правил під час здійснення процедур митного контролю та митного оформлення вантажів[2]
Савунова Т.	ймовірність (загроза) недотримання учасниками ЗЕД і митними органами порядку ведення операцій зовнішньоекономічної діяльності, що підлягають митному регулюванню, в результаті чого наноситься шкода національній економіці у вигляді уповільнення процесу зовнішньої торгівлі (експортно-імпортного товаропотоку), недобору митних платежів до бюджету, втрати частини прибутку учасниками ЗЕД і т.д. [3]
Пашко П.	кількісна величина митного виклику у вигляді визначеної оцінки або ймовірності реалізації діючої або потенційної митної загрози в зовнішньоекономічній діяльності, митних співвідношеннях та митної галузі з погляду усвідомленої можливості виникнення митної шкоди[4]
Войцещук А.	ймовірність недотримання законодавства України з питань митної справи[5]

Аналіз вище наведених визначень дозволяє стверджувати, що всі вони за своїм змістом значно відрізняються одне від одного, хоча можна виділити декілька спільних ознак: